

**Catàleg de
pràctiques transformadores
2024**

L'Ateneu Cooperatiu del Vallès Occidental

Treballem amb les administracions locals per trobar sinergies i ajudar-les així a impulsar i aplicar polítiques que afavoreixin un model econòmic socialment i ambientalment just. A més a més, afavorim la col·laboració entre agents públics, socials i cooperatius per tal d'optimitzar esforços i recursos que agilitzin i facin més eficients les polítiques i accions que afavoreixen l'Economia Social, Solidària i Cooperativa en un aspecte ampli dels sectors que impulsen l'economia, el treball i el benestar a la nostra comarca. Aquesta col·laboració la fem en base a l'experiència adquirida al llarg d'aquests anys i en col·laboració amb les entitats agrupades o col·laboradores de l'Ateneu, expertes en els diversos àmbits en els que oferim acompanyament.

En aquesta edició, i seguint el model que ja vam introduir a les anteriors, abordem el treball a desenvolupar a partir d'una visió temàtica. Això ens permet tenir una visió estratègica global de la comarca, però

desenvolupar l'activitat adequada que requereix cada sector. Tot això sense deixar d'actuar de manera local a través de les diferents entitats agrupades que habiten i per tant coneixen les particularitats dels diferents punts de la comarca.

Per això, entenem l'Ateneu i els Cercles com un tot, com un ecosistema que anomenarem Ecosistema Ateneu. L'estructura de governança, sociocràcia, mostrada més endavant en aquest mateix informe, ens permet articular-nos respectant aquesta mirada, deixant autonomia de treball però compartint estratègia.

Així doncs, dins l'Ecosistema Ateneu hi trobarem l'Ateneu que desenvoluparà la seva tasca dins de les següents esferes temàtiques:

Esferes temàtiques

Esfera d'interseccionalitat

Destinada a llençar accions concretes per tal de treballar la interseccionalitat, les identitats socials encavalcades o intersecades i els seus respectius sistemes d'opressió, dominació o discriminació

Esfera d'habitatge

Destinada a consolidar el dispositiu de l'Ateneu que des de fa dos anys pretén enxarxar les iniciatives i grups de cooperatives d'habitatges de la comarca, promoure el model entre les administracions i articular el mercat social al voltant del sector de l'habitatge.

Esfera de consum transformador

Destinada a consolidar projectes de consum transformador i cooperatiu, traccionar autònoms, petites empreses i el petit comerç de proximitat i els petits productors cap a models de l'economia social i solidària, mancomunar recursos i crear mercat social.

Esfera de comunicació

L'Esfera de comunicació concentra els seus esforços en donar visibilitat a les accions de tot l'Ateneu, a la vegada que vetlla per donar a conèixer i fer sensibilització sobre l'ESS. Es tracta d'un espai importat per donar valor social a la feina feta des de l'Ateneu i la seva xarxa.

Esfera de formació i acompanyaments

Aquesta esfera existirà per tal de crear els continguts formatius i organitzar els acompanyaments individuals i itineraris, així com coordinar tots els agents implicats en la seva realització, des de la vessant territorial, sectorial i tècnica.

Abandada dels acompanyaments i formacions, aquesta esfera també està dedicada a potenciar la intercooperació local, interna i supra local, sectorial i multisectorial que és clau en zones on el teixit cooperatiu encara no està suficientment articulat i les experiències sectorials són puntuals, per l'escalabilitat del model cooperatiu i el seu impacte que ens permeti l'escalabilitat dels projectes.

Cercles

I també dins de l'Ecosistema Ateneu hi trobarem els dos Cercles que desenvoluparan la seva tasca en les següents temàtiques:

Cercle d'emergència i transició ecosocial

Destinat, per una banda a la identificació i visibilització d'iniciatives en clau d'emergència climàtica i transició ecosocial, i la sensibilització facilitant l'impuls de noves iniciatives i el creixement d'aquestes a partir de l'acompanyament i la formació; i per una altra banda al foment d'espais d'intercooperació i articulació socioempresarial i públic-cooperatives. El Cercle planteja accions transversals i coordinades de les esferes sectorials vinculades al mateix Cercle, com són les esferes de mobilitat, energia i sobirania alimentària. Es faran propostes de transversalització a l'Ateneu i especialment de col·laboració amb les esferes d'habitatge i consum. El Cercle, de manera transversal, centra la seva activitat en quatre grans línies de treball centrades especialment en l'impuls de projectes ecosocials i de resposta a l'emergència, la sensibilització i la formació.

Cercle de cultura

Destinat a reforçar les iniciatives que promouen les expressions de la cultura a la comarca del Vallès Occidental. L'objectiu en un primer moment és realitzar una diagnosi de les necessitats dels agents de la cultura des de la mirada de l'ESS i alhora, treballar per vertebrar una xarxa de suport a la creació, producció i professionals tècnics de la cultura (que eviti la jerarquització dels rols) i enfortir una mirada global i discursiva de la cultura cooperativa, més enllà de les expressions concretes de la mateixa.

Metodologia

Des de l'Economia Social i solidària apostem per mesurar a partir de criteris de funcionament: són les pràctiques transformadores les que defineixen el model socioeconòmic i la seva pertinença. Comporta un procés de definició i mesura més complex, però, d'una banda, estableix un univers més ampli i divers (economies comunitàries o informals que resolen necessitats en base al suport mutu, formes mercantils o autònomes que desenvolupen l'activitat econòmica amb principis d'ESS...) i, de l'altra banda, no dóna per fet que tenir una forma jurídica estigui directament relacionat amb tenir pràctiques transformadores.

Les eines utilitzades han estat el qüestionari proporcionat per Pam a Pam i un qüestionari específic per a les entitats a diagnosticar dins de cada cercle temàtic. L'entrevista directa permet tenir una informació més acurada de la iniciativa, les persones que la desenvolupen i el territori que abarca.

Informe

El present informe de diagnosi ha estat elaborat amb l'objectiu d'analitzar l'estat actual de les iniciatives agroecològiques, culturals i d'habitatge cooperatiu a la comarca, des de la perspectiva de l'Ateneu Cooperatiu del Vallès Occidental. Hem buscat obtenir una comprensió més detallada de la realitat local i les necessitats presents, amb la finalitat de reforçar el moviment d'economia social i solidària (ESS) mitjançant la cultura, l'agroecologia i l'habitatge, així com fomentar un compromís amb la transformació dels hàbits de consum i facilitar una coordinació efectiva entre els agents implicats.

El principal repte consisteix a establir connexions amb aquells projectes i entitats que promouen relacions socials, econòmiques i comunitàries amb una perspectiva transformadora. Ens proposem conèixer-nos i reconèixer-nos mútuament per tal de desenvolupar estratègies i aliances que possibilitin un enfortiment en el camí de la intercooperació, centrant sempre les nostres accions en les

necessitats i el benestar de les persones. Mitjançant aquesta diagnosi, aspirem a identificar no només les fortaleses i necessitats actuals, sinó també a establir les bases per a un futur més integrat i solidari, on la cultura, l'agroecologia i l'habitatge cooperatiu esdevinguin instruments essencials per a la transformació social i ambiental.

Situació actual socioeconòmica del Vallès Occidental 2023-2024

Segons l'[Informe Econòmic Local de la Província de Barcelona 2024](#) i el [Flaix Socioeconòmic del Consell Comarcal del Vallès Occidental](#), la situació socioeconòmica del Vallès Occidental presenta una evolució favorable en diversos indicadors durant el 2023 i el 2024, tot i que s'observen alguns signes de desacceleració. L'atur ha disminuït un 1,7% el 2023, especialment entre les dones i el grup d'edat de 45 a 54 anys, superant

Informe

la variació provincial (0,0%). La taxa d'atur, però, es manté lleugerament per sobre de la mitjana provincial, situant-se en el 9,6% en comparació amb el 9,1% de la província, fet que evidencia encara reptes en matèria d'ocupació igualitària i plena (Diputació de Barcelona, 2024; Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2024).

Durant el primer trimestre del 2024, el treball assalariat ha crescut un 5,9% interanual, amb més de 20.000 nous llocs de treball, mentre que el treball autònom ha augmentat un 0,8%. Aquest creixement ha estat impulsat especialment per sectors com l'educació, la construcció i la manufactura. En canvi, durant el tercer trimestre s'observa una lleu reducció de l'ocupació assalariada (-0,1%) i autònoma (-0,6%), acompanyada d'un descens en el teixit empresarial (-1,1%), fet que trenca la tendència positiva del període anterior. Aquesta dinàmica reflecteix una estabilització o fins i tot disminució en el teixit productiu, on les empreses existents estan absorbint gran part del creixement

d'ocupació sense necessitat de noves estructures, obrint així espai per a models d'economia social com les cooperatives (Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2024).

El sector turístic també ha mostrat una expansió significativa, amb un augment del 22% en recaptació tributària el primer semestre de 2024, mentre que el comerç ha vist créixer la superfície de venda i la dimensió mitjana dels establiments, reforçant així el comerç local i sectors de proximitat. Aquest escenari és una oportunitat per a l'Ateneu Cooperatiu, que pot aprofitar aquest creixement per impulsar el consum transformador i la intercooperació en aquests sectors. No obstant, la desacceleració observada en sectors com els serveis a edificis (-3%) i les activitats culturals (-5,5%) suposa un repte per a l'expansió de l'economia social en àrees més vulnerables i en sectors essencials per a l'ESS (Diputació de Barcelona, 2024; Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2024).

Informe

Comparat amb el 2022, on es registrava una caiguda en el treball autònom (-1,6%) i en el nombre d'empreses (-3%), el 2024 suposa un punt d'inflexió amb una lleu estabilització del teixit empresarial durant el primer semestre, tot i que moderada pel descens del tercer trimestre. Aquest context evidencia un mercat laboral dinàmic, amb sectors com l'educació (+2,7%) i la construcció (+2,1%) en expansió, i ofereix oportunitats per consolidar projectes d'economia social en sectors amb demanda creixent. Les dades permeten a l'Ateneu identificar sectors clau on fomentar la intercooperació, el consum responsable i la formació en ESS, adaptant les estratègies de promoció per captar més entitats cap al model d'economia social i solidària en el context socioeconòmic actual del Vallès Occidental (Diputació de Barcelona, 2024; Consell Comarcal del Vallès Occidental, 2024).

Objectius

Delimitar què entenem per Economia Social i Solidària (ESS) i què queda fora d'aquest concepte, analitzant les pràctiques concretes que desenvolupen les iniciatives socioeconòmiques. A través d'aquesta anàlisi, es pretén comprendre l'estat actual del moviment, identificant tant els punts forts que el sostenen com els reptes que ha de fer front.

És fonamental detectar bones pràctiques que puguin servir d'inspiració i ser replicables en el territori. A més, es busca millorar els indicadors existents, adaptant-los a la realitat actual i aprofundint en l'anàlisi dels reptes presents. Això inclou orientar els indicadors ambientals cap a la transició ecològica, millorar la recollida de dades sobre ESS i migració, així com integrar una perspectiva feminista que permeti superar desequilibris estructurals que no haurien de tenir cabuda en l'ESS. Aquesta millora dels indicadors facilitarà una anàlisi més acurada i significativa del nostre entorn socioeconòmic.

Aquest catàleg s'ha elaborat a partir de les dades recollides durant el procés de diagnosi i mapeig realitzat per l'Ateneu durant els darrers anys i, té l'objectiu de mostrar i visibilitzar les bones pràctiques d'aquelles iniciatives que s'han mapejat.

Les entitats que aquí apareixen tenen relació amb els cercles temàtics i les esferes que treballa l'Ateneu, en concret:

Esfera d'interseccionalitat

Fitxes de pràctiques transformadores

Introducció

En els darrers anys, l'esforç per abordar les desigualtats en les seves diverses categories biològiques, socials i culturals—com ara l'edat, el gènere, l'ètnia, la classe, la discapacitat, l'orientació sexual, la religió, la casta i la nacionalitat—s'ha plantejat des d'una perspectiva principalment transversal.

Aquesta visió busca reconèixer i analitzar com aquests eixos d'identitat interactuen de manera múltiple i sovint simultània. Per fomentar aquesta tasca, s'han creat taules de treball i processos participatius, com les jornades ecofeministes de Terrassa. Aquestes iniciatives ofereixen un espai per col·laborar amb diverses entitats que ja estan desenvolupant projectes interseccionals o abordant les diferents formes de desigualtat, centrant-se especialment en les desigualtats de gènere. A través d'aquest treball conjunt, es pretén promoure un enfocament més integrador i efectiu en la lluita contra les desigualtats.

LA PERIFÈRICA

Forma jurídica:

Cooperativa

Ubicació: Montcada i Reixac

Contacte: hola@laperiferica.cat

Descripció:

És una consultora estratègica formada per professionals amb una trajectòria de més de 15 anys dedicats al foment de la convivència, la cohesió social i el desenvolupament de la societat a través de l'educació, la cultura i l'acció comunitària.

Pràctiques transformadores

Democràcia interna
Perspectiva feminista
Condicions laborals dignes
Transformació social
Arrelament territorial

**Convivència, cohesió social
i desenvolupament social
a través de l'educació,
la cultura i l'acció
comunitària.**

La missió de l'entitat és contribuir activament a la millora de la societat mitjançant la implementació de projectes i iniciatives que promoguin la participació ciutadana, la transformació cultural i educativa, amb una atenció especial a la reducció de les desigualtats socials i la promoció de la interculturalitat.

NEWUS AGENCY

Forma jurídica:

Cooperativa

Ubicació: Terrassa

Contacte: salva@newus.agency

Descripció:

Cooperativa de serveis formada per professionals independents que uneixen coneixement i experiència perquè les organitzacions aconseguixin els seus reptes incorporant estratègia i operativa basada en el triple impacte.

Pràctiques transformadores

Transformació social
Cohesió social
Gestió de residus

**Especialitzada en el sector
tèxtil, moda, tercer sector i
emprenedoria.**

Acompanya i que facilita el trànsit cap a una economia basada en l'impacte positiu i l'ètica, definint propostes de valor amb sentit, establint estratègies coherents, comunicant efectivament i millorant els processos interns i externs.

PROPIA STUDIO

Forma jurídica: SL, en procés de transformació a cooperativa

Ubicació: Sabadell

Contacte: hola@propiastudio.com

Descripció:

A Propia Studio, estudi d'arquitectura, són artesanes, ments creatives, defensores de la qualitat, persones curioses, apassionades de l'atemporalitat, creients de la cultura.

Pràctiques transformadores

Arrelament territorial
Sostenibilitat ambiental.

Fusió entre tradició i modernitat.

SUPORT CASTELLAR

Forma jurídica:

Associació

Ubicació: Castellar del Vallès

Contacte: suportcastellar@hotmail.com

Descripció:

És una entitat que treballa amb i per les persones, sota el prisma del respecte i la sensibilitat. Ofereix suport i acompanyament, potencia enriquiment personal i la superació de l'adversitat, enfortint les capacitats i l'autonomia.

Pràctiques transformadores

Democràcia interna
Desevolupament personal
Perspectiva feminista
Cohesió social
Arrelament territorial

**Organització compromesa
amb la justícia social, la
diversitat i la igualtat de
drets.**

Atén a persones amb problemes de Salut Mental i a les seves famílies trobant eines per millorar la seva qualitat de vida, i promou la Salut Mental alhora que sensibilitza a la comunitat.

PLACANT BARRERES

Forma jurídica:

Associació

Ubicació: Sabadell

Contacte: placantbarreres@gmail.com

Descripció:

Amb l'objectiu de donar a joves en contextos d'exclusió per diferents motius (econòmics, socials, educatius) ofereix la possibilitat de gaudir del rugbi, a la vegada, que aprenen valors fonamentals per a desenvolupar-se com a ciutadanes de ple dret, treballant els hàbits higiènics, d'alimentació, de treball i la socialització amb els iguals i la comunitat.

Pràctiques transformadores

Transformació social.
Cohesió social.
Arrelament territorial.

“Placant Barreres: Rugbi per a totes”.

**Passió, compromís,
empatia, igualtat i justícia social.**

Un món on totes les persones tinguin accés a l'esport sense condicionants ni de classe, de raça, gènere, capacitat o identitat sexual.

Escola d'idiomes MAAN YAD F YAD

Forma jurídica:
Associació

Ubicació: Terrassa

Contacte: dd

Descripció:

És una escola d'idiomes popular, sense ànim de lucre i autogestionada. Es tracta d'un espai comunitari des d'on generar pràctiques de suport mutu i resistència al racisme estructural en totes les seves formes.

Pràctiques transformadores

Transformació social.
Cohesió social.
Arrelament territorial.

**Afavorir l'aprenentatge de
diferents idiomes presents
al nostre territori.**

Entre els seus objectius destaquen: afavorir l'aprenentatge de diferents idiomes presents al nostre territori com ara l'Àrab, el Darija, el Català i el Castellà; i generar un espai de trobada, coneixença i suport mutu mitjançant l'aprenentatge d'idiomes, tot compartint coneixements de manera horitzontal entre veïns i veïnes de la ciutat.

**Catàleg de
pràctiques transformadores
2024**

